

राज्यातील शासकीय/ अशासकीय औद्योगिक
प्रशिक्षण संस्थांना निधी वितरणासाठी LRS
(Liability Register System) प्रणाली
राबविण्याबाबत...

महाराष्ट्र शासन
कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : आयटीआय-२०१९/प्र.क्र.१५९/व्यशि-३
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२
दिनांक : १२ डिसेंबर, २०१९

प्रस्तावना :-

राज्य शासनामार्फत औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांना विविध योजनांसाठी निधी वितरीत केला जातो. शासनस्तरावरून दिलेल्या प्रशासकीय मान्यतेनुसार विविध योजनांची अंमलबजावणी केली जाते. त्यानुसार निधी वितरीत करण्यात येतो. योजनांच्या अंमलबजावणीच्या प्रगतीनुसार टप्प्याटप्प्याने प्राचार्य, औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था यांच्याकडून देयक तयार केले जाते. यानंतर वित्त व लेखा अधिकारी यांनी सदर देयकाची तपासणी केल्यानंतर ते अदा केले जाते. या प्रक्रियेमध्ये बऱ्याच वेळा निधी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांकडे पडून राहतो. काही वेळा देयक अदा करण्यास विलंब होतो. तसेच योजनांच्या प्रशासकीय मान्यतेसाठी विविध स्तरावरून होणारा विलंब तसेच इतर तांत्रिक बाबींमुळे काम पूर्ण होण्यास अधिक कालावधी लागत असल्याने निधी अखर्चित राहतो. तोपर्यंत हा निधी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांच्या बँक खात्यांमध्ये पडून रहातो. परिणामी राज्याच्या एकत्रित निधीतून औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांकडे अशा प्रकारे हस्तांतरित किंवा अभिकरण तत्वावर दिलेल्या योजनांचा निधी हा बँक खात्यामध्ये पडून राहतो. कित्येकदा दोन आर्थिक वर्षांतही निधी खर्च न झाल्याने पुन्हा एक आर्थिक वर्षात अखर्चित निधी खर्च करण्याची परवानगी मागण्यात येते. काही औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमध्ये पैसे खर्च न करता प्रलंबित असतात व त्याचवेळी त्याच लेखाशीर्षाखालील योजनेचे बिल इतर औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमध्ये निधीअभावी अदा केले जात नाही. प्रत्येक वेळी पूर्वी वितरीत केलेला निधी खर्चित झाल्याची खात्री पटवण्यासाठी उपयोगिता प्रमाणपत्राची मागणी करावी लागते. तसेच एखाद्या प्रकल्पाची सद्यःस्थिती काय आहे किंवा एखाद्या टप्प्यावर एखाद्या योजनेचे शासनावर किती दायित्व (Liability) आहे, याची खातरजमा करण्यासाठी वेळोवेळी प्रत्येक औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांकडून माहिती संकलित करावी लागते.

या सर्व प्रशासकीय अडचणी, त्रुटी, अकार्यक्षमता दूर करण्यासाठी व केंद्र-राज्य शासनाच्या धोरणानुसार शासकीय कार्यालयातील सर्व आर्थिक व्यवहार रोखरहीत, धनादेशरहित व डिजीटल पद्धतीने करण्याविषयी आदेश असल्यामुळे कौशल्य विकास व उद्योजकता विभागाने LRS (Liability

Register System) ही संगणक प्रणाली ICICI बँकेच्या सहयोगाने विकसित केली आहे. याबाबत पुढील प्रमाणे निर्देश देण्यात येत आहेत.

शासन निर्णय :-

१. कौशल्य विकास व उद्योजकता विभागामार्फत स्टेट बँक ऑफ इंडिया मध्ये एक स्वतंत्र खाते उघडण्यात येईल. आवश्यकतेनुसार शासन स्तरावरून अधिदान व लेखा कार्यालयातून निधी आहरित करून या खात्यामध्ये ठेवण्यात येईल. ही प्रणाली थेट प्रदानाकरिता ICICI बँकेमार्फत राबविण्यात येईल. ICICI बँकेस प्रदानाकरिता आदेश दिल्यानंतर बँकेने T+३ या कालावधीत लाभार्थ्याच्या/कंत्राटदाराच्या खात्यात थेट प्रदान करणे आवश्यक आहे.
२. सदर LRS (Liability Register System) ही संगणकाधारीत वेबबेस्ड प्रणाली राहिल. LRS (Liability Register System) ही प्रणाली सोबत जोडलेल्या “प्रपत्र-अ” मध्ये नमूद केलेल्या योजनांसाठी सुरु करण्यात येत आहे. यामध्ये प्रशासकीय मान्यता शासन स्तरावरून नोंदविली जाईल. प्रशासकीय मान्यता प्रदान झाल्यानंतर निविदा प्रक्रिया पार पाडेल व निवडण्यात आलेल्या निविदाधारकाची माहिती संबंधित कार्यान्वयन अधिकारी या प्रणालीवर भरेल. यामध्ये बँक खाते क्रमांक, IFSC CODE इत्यादीचा समावेश राहिल. ही माहिती भरल्यानंतर प्रणाली एक संगणक निर्मित संकेतांक (Computer generated code) कोड निर्माण करेल. हा संकेतांक नमूद केल्याशिवाय कोणताही कार्यांरंभ आदेश देता येणार नाही.
३. यानंतर प्रचलित कार्यपद्धतीनुसार कार्यांरंभ आदेश देण्यात येईल व कामाच्या प्रगतीनुसार प्रचलित कार्यपद्धतीनुसारच बिल/ देयक मंजूर करण्यात येईल. ज्यावेळी देयक पारित होईल त्यावेळी आहरण व संवितरण अधिकारी उदा. प्राचार्य, औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था त्या प्रणालीत प्रत्यक्ष प्रदानासाठी मान्य रक्कम वजातीसह नोंदवेल. नियमित कार्यालयीन पद्धतीप्रमाणे प्रत्यक्ष देयक लेखा वित्त अधिकारी यांच्याकडे जाईल. लेखा वित्त अधिकारी यांनी देयक पारित केल्यानंतर प्रणालीवरील देयकाची रक्कम व प्रत्यक्ष देयकावरील रक्कम वजातीसह तपासून देयक पारित करेल व आहरण व संवितरण अधिका-याने मान्य केलेली रक्कम प्रणालीवर पारित करेल.
४. अशी सर्व औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांना पारित केलेली रक्कम प्रणालीद्वारे कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग स्तरावरील नियंत्रक अधिकारी यांना दिसेल. त्यानुसार एकत्रित रक्कम SBI मधील खात्यातून काढून ती रक्कम ICICI बँकेच्या Zero Balance खात्यात वर्ग केली जाईल. ICICI बँकेमार्फत, लेखा व वित्त अधिकारी यांनी पारित केलेल्या व आहरण व संवितरण अधिका-याने मान्य केलेल्या यादीनुसार, सदर प्रणालीद्वारे पाठविलेल्या यादीप्रमाणे **प्रथम नोंदणी करणा-यास प्रथम प्राधान्य (First come first serve)** या तत्त्वावर संबंधितांचे खात्यात ही रक्कम जमा केली जाईल. कंत्राटदाराच्या देयकातील वजातीची रक्कम संबंधित आहरण व संवितरण अधिका-यांच्या खात्यात जमा केली जाईल. त्यांनी ती आवश्यक शासकीय खात्यात जमा करावी.

५. सदर प्रणाली पुढील आर्थिक वर्षापासून (एप्रिल २०२० पासून) सर्वच योजनांना लागू असणार असून या आर्थिक वर्षात सर्वप्रथम STRIVE (ब-वर्ग) या योजनेसाठी राबविण्यात येणार आहे. तरी सर्व देयकांचे प्रदान केवळ LRS (Liability Register System) या प्रणालीमार्फत करण्यात येईल. सदर योजनेची देयके या प्रणालीवर नोंदणी करण्याबाबत संबंधितांनी दक्षता घ्यावी.

६. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१९१२१२१५२५३६९२०३ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(डॉ. सुवर्णा खरात)

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. आयुक्त, रोजगार कौशल्य विकास व रोजगार उद्योजकता संचालनालय, कोकण भवन, सी.बी.डी. बेलापूर, नवी मुंबई,
२. सर्व सहसचिव/ उपसचिव/ अवर सचिव/ कक्ष अधिकारी, कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
३. संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई,
४. प्रादेशिक संचालक, Regional Directorate of Apprenticeship Training, व्ही.एन.पुरव मार्ग, सायन, मुंबई-२२,
५. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य नाविन्यता सोसायटी, मुंबई,
६. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास सोसायटी, पहिला मजला, एलफिन्स्टन तांत्रिक विद्यालय इमारत, ३, महापालिका मार्ग, मुंबई.
७. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता-१), महाराष्ट्र, मुंबई,
८. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता-२), महाराष्ट्र, नागपूर,
९. महालेखापाल (लेखा परीक्षा-१), महाराष्ट्र, मुंबई,
१०. महालेखापाल (लेखा परीक्षा-२), महाराष्ट्र, नागपूर,
११. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई,
१२. निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई,
१३. सहसंचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण, प्रादेशिक कार्यालय, मुंबई/ पुणे/ नाशिक/ औरंगाबाद/ अमरावती/ नागपूर,
१४. उपसंचालक, विभागीय मुख्यालय, कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता, मुंबई/ पुणे/ नाशिक/ औरंगाबाद/ अमरावती/ नागपूर,
१५. सर्व उपसंचालक, रोजगार व स्वयंरोजगार संचालनालय, ३ रा मजला, कोकण भवन, सी.बी.डी. बेलापूर, नवी मुंबई.

प्रपत्र “अ”

कौशल्य विकास व उद्योजकता विभागाचा सन २०१९-२० मधील मंजूर अर्थसंकल्पीय निधी
(कार्यक्रमांतर्गत योजना)

अ.क्र.	योजनेचे नाव	लेखाशिर्ष	निधी वितरण व्यवस्था
१.	व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालयाचे बळकटीकरण करणे.	२२०३३४६२	LRS
२.	शासकीय तंत्र माध्यमिक शाळा.	२२०३३४७१	LRS
३.	व्यावसायिक शिक्षण संचालनालया अंतर्गत विविध योजनेसाठी पदे निर्माण करणे.	२२०३३५१३	LRS
४.	सेवायोजन कार्यालयाचे संगणकीकरण.	२२३०१०९२	LRS
५.	व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालयाचे बळकटीकरण करणे (माहिती प्रणाली व्यवस्थापन).	२२३०९१७४	LRS
६.	स्वतंत्र फिडर लाईन बसविणे	२२३०९१८३	LRS
७.	प्रवेश क्षमता वाढविण्यासाठी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांचा विस्तार करणे.	२२३०९२०९	LRS
८.	१३ व्या वित्त आयोगा अंतर्गत औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांचे बळकटीकरण करणे.	२२३०९२१८	LRS
९.	प्रशिक्षण नि सेवानिश्चिती केंद्र स्थापन करणे.	२२३०९२३६	LRS
१०.	उत्कृष्ट औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थाना पुरस्कार.	२२३०९३१६	LRS
११.	सेवायोजन संचालनालय कार्यालयाच्या अधिकाऱ्यांचे प्रशिक्षण.	२२३०१०८१	LRS
१२.	सेवायोजन कार्यालयात ग्रंथालय सदृश्य अभ्यासिका निर्माण करणे.	२२३०१५५५	LRS
१३.	व्यवसाय मार्गदर्शन आणि समुपदेशन केंद्र स्थापन करणे.	२२३०६०३८	LRS
१४.	महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास संस्था.	२२३०६१२७	Only DPDS on LRS
१५.	कौशल्य विकास विद्यापीठ.	२२५११०७६	LRS
१६.	शाश्वत विकास ध्येय अंतर्गत वृक्ष लागवड आणि संवर्धन	२४०६९५१४	LRS